

Laukkamäenkatu 14 A
18100 HEINOLA
Puh. 050 556 5934 rehtori
044 587 1480 koulusihteeri
www.heinola.fi/heinolanlukio

KIUSAAMISEN ESTÄMINEN HEINOLAN LUKIOSSA

12.6.2018

Lähtökohta on, että kiusaamista ei siedetä lainkaan, vaan siihen puututaan välittömästi. Epäasiallinen käytös muodostaa terveys- ja turvallisuusriskin. Jokaisen on hyväksyttävä, että yhteisössä on erilaisia ihmisiä. Jokaisen kanssa on pystyttävä asialliseen yhteistyöhön, mutta kaikista ei tarvitse pitää, eikä kaikkien kanssa tarvitse olla ystävä. Kaikkia ihmisiä on kohdeltava hyvin, oli hän millainen tahansa tai tehnyt mitä tahansa. Tämä ei tarkoita sitä, että vääristä teoista ei joutuisi vastuuseen. Jokainen yhteisön jäsen on vastuussa käyttäytymisestään.

1. Mitä kiusaaminen on? kaikki neljä vaaditaan

- tunne kiusatuksi tulemisesta
- epäasiallinen käytös
- toistuvuus
- kiusattu kokee, ettei kykene puolustautumaan (tasavahvojen kahinat eivät ole kiusaamista, mutta vaikuttavat koulun henkeen, joten nekin kannattaa pyrkiä lopettamaan)

Kiusaamisen muotoja:

- fyysinen väkivalta
- mustamaalaaminen ja vihjailu, kiusatusta laitetaan liikkeelle negatiivisia juoruja, jotka eivät pidä paikkaansa
- kasvokkain halventavina olankohautuksina, hymähtelynä, naureskelu, huokailuna jne.
- puheen keskeyttäminen
- kiusaaminen kätketään huumoriksi, jutun vitsikkyyden arvioi aina se, johon se kohdistuu (hyväkään vitsi ei naurata muutaman kerran jälkeen)
- toisen mielenterveyden epäileminen
- eristäminen yhteisöstä
- naurunalaiseksi tekeminen
- kiusatun mahdollisuuksia ilmaista mielipiteitään rajoitetaan tai hänen mielipiteitään vähätellään
- laitton uhkailu
- kiusaaminen voi tapahtua myös sähköisesti (kännykällä tai netissä)
- toisen syyttäminen kiusaajaksi on vakava rikkomus, on pystyttävä yksilöimään pahat teot

Kasvatustieteiden tohtori Päivi Hamaruksen mukaan kiusaaminen ei useimmiten ole häiriintyneiden yksilöiden oireilua vaan valtapeliä, joka jatkuu niin kauan kuin siihen ei puututa. Kiusatussakaan ei yleensä ole mitään erityistä vajetta, hän vain ei ole yhteisön normien mukainen. **Kiusaaja tavoittelee toiminnallaan valtaa itselleen.** Kiusaaminen ei kannattaisi, ellei hiljainen enemmistö sitä hyväksyisi. Hamarus muistuttaa, että jos ”meidän koulussa ei esiinny kiusaamista”, sitä todennäköisesti ei vain nähdä.

Osaltaan kiusaamista selittää projektio-ilmiö; ihminen siirtää toiseen ihmiseen sellaisia piirteitä, joita ei kykene itsessään hyväksymään. Kiusaaja paljastaa itsensä.

2. Mitä kiusaaminen ei ole?

- Opettajan/rehtorin tai muun henkilön, jolle valtaa on annettu, toimivaltansa rajoissa tekemät päätökset, vaikka ne tuntuisivatkin epämiellyttäviltä (esim. loukkaavilta tai ahdistavilta).
- Toisen persoonan kokeminen epämiellyttävänä, vaikka se huonontaisikin keskinäisiä suhteita
- Mieli-erot eivät ole kiusaamista, eikä erimielistä oleva ole hankala ihminen (mielipiteen ei saa antaa henkilöityä esittäjäänsä)
- Erimielisyys on ihmisten välistä, kun kisassa voittaminen on tärkeämpää kuin ongelman ratkaisu
- Luovuus voi hyvin siellä, missä asiat riitelevät ja kuolee siellä, missä ihmiset riitelevät
- Epäkohtien esille ottaminen, maailmassa on paljon korjattavaa

3. Kiusatun toimet

1. Kerro kiusaajalle asiallisesti, että et pidä tämän käytöksestä, ja pyydä häntä lopettamaan. Asiaton käytös voi olla myös vahinko (tekeväälle sattuu).
2. Jos asiaton käytös ei lopu, hanki todisteita. Kirjoita tapahtumia ylös tai äänitä (äänittämisestä ei tarvitse kertoa kenellekään): mitä?, koska?, missä?, ketä muita paikalla?
3. Kerro kiusaamisesta jollekulle (esim. rehtori, opo, opettaja, terveydenhoitaja), joka kuuntelee, tukee ja toimii niin, että kiusaaminen loppuu. Koulun henkilökunnalla (joskus myös henkilökuntaan kuuluva voi olla kiusaaja) on velvollisuus auttaa sinua. Heidän on myös puuttuva kiusaamiseen, jos sitä havaitsevat.
4. Jos kiusaamiseen ei heti puututa, kerro asiasta uudelleen jollekin, joka voi auttaa. Pyydä apua, kunnes sitä saat.

Jokaisen yhteisön jäsenen velvollisuus on vastustaa kiusaamista, vaikkei se aina helppoa olekaan, sillä ryhmässä tyhmyys helposti tiivistyy. Älä tue passiivisestikaan kiusaajaa, vaan osoita asenteellasi, että et hyväksy kiusaamista (esim. et naura mukana). Tarjoa kiusatulle apua. Kerro huomaamastasi kiusaamisesta jollekin, esim. rehtorille tai opettajalle.

4. Kiusaamiseen puuttuminen

Epäilty kiusaaminen selvitetään **heti**. Kiusaamistapausten selvittelystä vastaa rehtori. Kumpaankin osapuolta kuullaan; ketään ei pidä leimata kiusaajaksi pelkkien syytösten perusteella. Tapahtumien kulku selvitetään ja sovitaan yhteiset pelisäännöt, joissa kerrotaan, miten jatkossa käyttäydytään. Pelisääntöjen noudattamista valvotaan. Mikäli sovitut toimenpiteet eivät tuota tulosta ja kiusaaminen todistettavasti jatkuu, kiusaamiseen syyllistä voidaan rangaista lain suomin keinoin. Tärkeintä on kuitenkin lopettaa kiusaaminen, ei etsiä syyllisiä eikä kaivella ongelmia. Kun kiusaaminen on loppunut ja mahdollinen rangaistus kärsitty, asia on loppuun käsitelty eikä siihen enää palata.

Koska kiusaaminen on erityisesti ryhmäilmiö, ratkaisua ongelmaan tulee etsiä myös yhteisölliseltä tasolta.

**KIUSAAMINEN ON MAHDOLLISTA VAIN,
JOS YHTEISÖ SEN JOLLAKIN TASOLLA SALLII!**

Kiusaamisesta kärsii koko yhteisö, myös sivustakatsojat.